

บทที่ 1

บทนำ

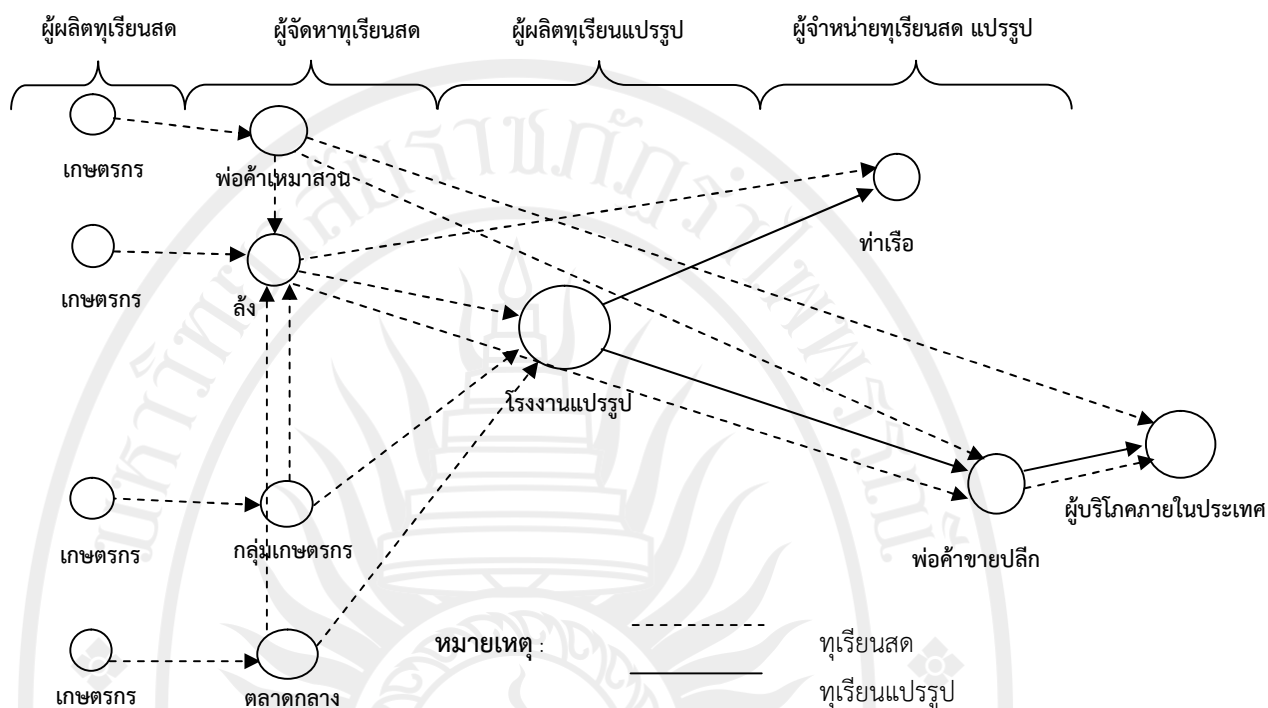
1.1 ความสำคัญและความเป็นมา

เนื่องจากประเทศไทยเป็นผู้ส่งออกผลไม้ทั้งสด และผลิตภัณฑ์ในปริมาณที่ค่อนข้างสูง ซึ่งผลไม้และผลิตภัณฑ์ที่มีการส่งออกมากที่สุด คือ ลำไย ทุเรียน และเงาะตามลำดับ โดยปลูกกันมากใน 3 จังหวัดภาคตะวันออก คือ ตราด จันทบุรี และ ระยอง โดยเฉพาะทุเรียนถือว่าเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดจันทบุรี ซึ่งเป็นจังหวัด ซึ่งมีพื้นที่ปลูกรวม 185,682 ไร่ พื้นที่ให้ผล 166,584 ไร่ ผลผลิตรวม 223,889 ตัน โดยผลผลิตจะส่งออก ไปจำหน่ายยังต่างประเทศ 73.06% ในรูปของทุเรียนสด ทุเรียนอบแห้ง และผลิตภัณฑ์จากทุเรียน โดยราคาเฉลี่ย 35.41 บาท/กก. ซึ่งเกษตรกรมีต้นทุนการผลิตรวม 18,113.85 บาท/ไร่ ต้นทุนการผลิตต่อกิโลกรัม 13.85 บาท/กก. (สำนักงานเกษตรจังหวัดจันทบุรี, 2556 : Web Site) ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 ภาวะการผลิตและราคาทุเรียน ปี 2556 ของจังหวัดจันทบุรี

รายการ	รวม / เฉลี่ยทั้งปี
ผลผลิต (ตัน)	223,889
ราคาเฉลี่ย (บาท/กก.)	35.41
มูลค่า (ล้านบาท)	7,928.61
ต้นทุนการผลิตต่อไร่ (บาท/ไร่)	18,113.85
ต้นทุนการผลิตต่อกิโลกรัม (บาท/กก.)	13.85

ตลาดหลักได้แก่ จีน ฮองกง อินโดนีเซีย ใต้หวัน และสหรัฐอเมริกา โดยผลผลิตบางส่วนส่งผ่านประเทศเพื่อนบ้านตามแนวชายแดน เช่น เวียดนาม ลาว กัมพูชา พม่า มาเลเซีย ซึ่งโซ่อุปทานทุเรียนนั้นจะเริ่มจากเกษตรกร ซึ่งเป็นผู้ผลิตทุเรียนสด จะขายให้กับกลุ่มผู้จัดหาทุเรียนสด คือ พ่อค้าเหมาสวน ล้ง กลุ่มเกษตรกร และตลาดกลาง หลังจากนั้นทุเรียนสดจาก ล้ง กลุ่มเกษตรกร และ ตลาดกลาง จะถูกส่งผ่านไปยังโรงงานแปรรูป เพื่อแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์จากทุเรียน และถูกส่งต่อไปยังท่าเรือ พ่อค้าขายปลีก นอกจากนี้ทุเรียนสดจากล้งยังถูกส่งไปยังท่าเรือเพื่อส่งออกจำหน่ายยังตลาดต่างประเทศ และพ่อค้าขายปลีก และทุเรียนสดจากพ่อค้าเหมาสวน ก็ยังถูกส่งไปจำหน่ายให้กับพ่อค้าขายปลีก และผู้บริโภคภายในประเทศด้วย เหมือนกัน ซึ่งสามารถแสดงส่วนประกอบของโซ่อุปทานทุเรียนในเขตจังหวัดจันทบุรี ดังแสดงในภาพที่ 1.1 ข้างล่างนี้

ภาพที่ 1.1 ส่วนประกอบของโซ่อุปทานทุเรียนในเขตจังหวัดจันทบุรี

โดยมีข้อจำกัด ปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้นภายในโซ่อุปทานทุเรียนที่สำคัญคือ 1. การบริหารจัดการระบบการผลิตทุเรียน ยังดำเนินการไม่เป็นระบบที่ต่อเนื่องทั้งภาครัฐและองค์กรเกษตรกร เช่น ล้งรับซื้อผลผลิตไม่ได้ตรวจสอบว่าผลผลิตมาจากสวน/แปลงที่ได้รับ GAP หรือไม่ 2. ต้นทุนการผลิตสูงประมาณ 13.85 บาท/กิโลกรัม ราคาปุ๋ย สารเคมีปรับราคาสูงขึ้น 3. คุณภาพผลผลิต เกษตรกรไม่มีการคัดแยกผลผลิตที่ไม่ได้คุณภาพออกจากผลผลิตคุณภาพดีทำให้ขายไม่ได้ราคา และ 4. ระบบการขนส่งสินค้าไม่คล่องตัวทั้งในประเทศและต่างประเทศ การขนส่งผลไม่ไปสู่ประเทศเพื่อนบ้านทางรถยนต์ระหว่างประเทศมีน้อย ประกอบกับราคาน้ำมันที่มีราคาแพงทำให้ต้นทุนสูง เช่น กัมพูชา เวียดนาม (สำนักงานเกษตรจังหวัดจันทบุรี, 2556 : Web Site)

ดังนั้นการวิจัยในครั้งนี้จึงมุ่งที่จะศึกษาหาแนวทางการบริหาร จัดการระบบโลจิสติกส์และโซ่อุปทานทุเรียนในเขตจังหวัดจันทบุรี 3 วัตถุประสงค์ คือ คุณภาพ (Quality) ต้นทุน (Cost) และเวลา (Time) เพื่อลดต้นทุนโลจิสติกส์และเพิ่มประสิทธิภาพโดยรวมของระบบโลจิสติกส์และโซ่อุปทานทุเรียนในเขตจังหวัดจันทบุรี

1.2 วัตถุประสงค์

- 1.2.1 เพื่อศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นในระบบโลจิสติกส์และโซ่อุปทานทุเรียน
- 1.2.2 เพื่อสร้างรูปแบบการบริหาร จัดการระบบโลจิสติกส์และโซ่อุปทานทุเรียนหลายวัตถุประสงค์ที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพระบบโลจิสติกส์และโซ่อุปทานทุเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 1.2.3 เพื่อเสนอแนวทางการลดต้นทุนของระบบโลจิสติกส์และโซ่อุปทานทุเรียนในจังหวัดจันทบุรี

1.3 ประโยชน์

- 1.3.1 ค้นพบปัญหาที่เกิดขึ้นในโซ่อุปทานทุเรียน
- 1.3.2 ได้รูปแบบการบริหาร จัดการระบบโลจิสติกส์และโซ่อุปทานทุเรียนหลายวัตถุประสงค์ คือ ด้านคุณภาพ (Quality) ต้นทุน (Cost) และเวลา (Time) ที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพระบบโลจิสติกส์และโซ่อุปทานทุเรียน
- 1.3.3 ได้แนวทางการลดต้นทุนระบบโลจิสติกส์และโซ่อุปทานทุเรียนในเขตจังหวัดจันทบุรีลงได้ไม่ต่ำกว่า 20% โดยการประยุกต์ใช้แผนผังสายธารคุณค่า เพื่อกำจัดกิจกรรมที่ไม่สร้างมูลค่าเพิ่มในโซ่อุปทานทุเรียนทั้งระบบ และกลุ่มเป้าหมายได้รับการอบรมถ่ายทอดความรู้จากผลงานวิจัย

1.4 ขอบเขตการศึกษา

- 1.4.1 พิจารณาปัญหาที่เกิดขึ้นในระบบโลจิสติกส์และโซ่อุปทานทุเรียน ตั้งแต่กลุ่มผู้ผลิตทุเรียนสด คือ เกษตรกร จนถึงกลุ่มผู้จำหน่ายทุเรียนสด แปรรูป คือ พ่อค้าขายปลีก
- 1.4.2 พิจารณาการขนส่งตั้งแต่เกษตรกร จนถึงท่าเรือส่งออกภายในประเทศ
- 1.4.3 โรงงานแปรรูปที่พิจารณาเป็นโรงงานขนาดใหญ่ในเขตจังหวัดจันทบุรี เพราะมีศักยภาพในการส่งออกจำหน่ายยังตลาดต่างประเทศ

1.5 สมมติฐานของโครงการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

รูปแบบการบริหารจัดการระบบโลจิสติกส์และโซ่อุปทานที่แตกต่างกัน มีผลต่อต้นทุนโดยรวมของระบบโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน

สมมติฐานที่ต้องการทดสอบ

H_0 : รูปแบบการบริหารจัดการระบบโลจิสติกส์และโซ่อุปทานที่แตกต่างกัน ไม่มีผลต่อต้นทุนโดยรวมของระบบโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน

H_1 : รูปแบบการบริหารจัดการระบบโลจิสติกส์และโซ่อุปทานที่แตกต่างกัน มีผลต่อต้นทุนโดยรวมของระบบโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน

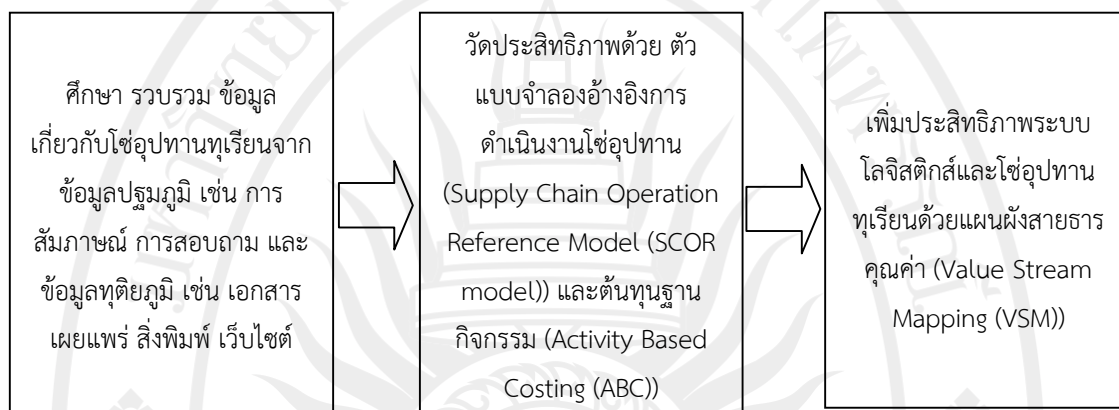
สมมติฐานที่ต้องการทดสอบ

$H_0 : \rho = 0$

$H_1 : \rho \neq 0$

1.6 กรอบแนวความคิดของการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้กำหนดกรอบแนวความคิดของการวิจัย ดังแสดงในภาพที่ 1.2 ข้างล่างนี้

ภาพที่ 1.2 แสดงกรอบแนวคิดของการวิจัย

1.7 ระเบียบวิธีวิจัย

1.7.1 ศึกษา รวบรวมสภาพการจัดการโซ่อุปทานทุเรียนในเขตจังหวัดจันทบุรี เพื่อให้ทราบภาพรวมการจัดการโซ่อุปทานทุเรียนในเขตจังหวัดจันทบุรี

1.7.2 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยเกี่ยวกับการวัดประสิทธิภาพโซ่อุปทาน และการเพิ่มประสิทธิภาพระบบโลจิสติกส์และโซ่อุปทานทุเรียน เช่น ความหมายของโลจิสติกส์และการจัดการโลจิสติกส์ เป้าหมายของการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน กิจกรรมโลจิสติกส์ การวิเคราะห์ต้นทุนตามระบบต้นทุนฐานกิจกรรม ต้นทุนโลจิสติกส์ การคำนวณขนาดตัวอย่าง การสุ่มตัวอย่าง ตัวแบบจำลองอ้างอิงการดำเนินงานโซ่อุปทาน และแผนผังสายธารคุณค่า

1.7.3 สํารวจจำนวนผู้มีส่วนได้เสีย แล้วเลือกจำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม เพื่อหาจำนวนประชากรและจำนวนตัวอย่างผู้มีส่วนได้เสียของโซ่อุปทานทุเรียนในเขตจังหวัดจันทบุรี

1.7.4 วัดประสิทธิภาพของระบบโลจิสติกส์และโซ่อุปทานทุเรียน โดยการนำ SCOR Model และการวิเคราะห์ต้นทุนโลจิสติกส์โดยวิธีต้นทุนฐานกิจกรรม (Activity Based Costing (ABC)) มาพัฒนาตัวแบบที่จะใช้วัดประสิทธิภาพของโซ่อุปทานทุเรียนในจังหวัดจันทบุรี เริ่มตั้งแต่กลุ่มผู้ผลิตทุเรียนสด กลุ่มผู้จัดหาทุเรียนสด กลุ่มผู้ผลิตทุเรียนแปรรูป จนกระทั่งถึงกลุ่มผู้จำหน่ายทุเรียนสด แปรรูป

1.7.5 เพิ่มประสิทธิภาพระบบโลจิสติกส์และโซ่อุปทานทุเรียน โดยการประยุกต์ใช้แผนผังสายธารคุณค่า (Value Stream Mapping (VSM)) เพื่อมุ่งกำจัดกิจกรรมที่ไม่สร้างมูลค่าเพิ่ม (Non Value Added (NVA)) ในโซ่อุปทานทุเรียนทั้งระบบ

- 1.7.6 คำนวณมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของต้นทุนโลจิสติกส์ที่ลดลงจากรูปแบบเดิม
- 1.7.7 อบรม เผยแพร่ความรู้ของงานวิจัยสู่กลุ่มเป้าหมาย
- 1.7.8 สรุปลผลการศึกษา
- 1.7.9 จัดทำรูปเล่มงานวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

